

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

Bakalárske kombinované štúdium
2009 – 2012

BAKALÁRSKA PRÁCA

Lukáš Sax

Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku

Praha 2012

Vedúci bakalárskej práce:

PhDr. Jana Urbanovský

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined (Part time) Studies
2009 - 2012

BACHELOR THESIS

Unemployment and poverty in Slovakia

Lukáš Sax

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

PhDr. Jana Urbanovský

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená bakalárska práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktorý som vypracoval samostatne. Uvedenú literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpal, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením mojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa:

Lukáš Sax

.....

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie patrí PhDr. Jane Urbanovsky za výbornú spoluprácu a pomoc pri spracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

Sax Lukáš: Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku /bakalárska práca/ Univerzita Jana Amose Komenského Praha, s.r.o. odbor studia: Manažerská studia řízení lidských zdrojů

Práca má teoretický a informatívny charakter, zaoberá sa nezamestnanosťou a jej vplyvom na vznik sociálne a ekonomicky slabších skupín obyvateľstva a nárast chudoby na Slovensku. Je členená na 7 častí vrátane úvodu a záveru. Hlavná časť podrobnejšie analyzuje nezamestnanosť a chudobu na Slovensku. Špeciálnu pozornosť sme venovali nezamestnanosti vo východoslovenskom regióne, v ktorom je nezamestnanosť v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska najvyššia. Vzdelanostná úroveň obyvateľstva ako ďalší závažný faktor ovplyvňujúci vznik nezamestnanosti a chudoby je predmetom piatej kapitoly. Veľká hospodárska a ekonomická kríza súčasnosti mala výrazný vplyv na nezamestnanosť aj na Slovensku o tom pojednáva šiesta kapitola. V práci sme použili štatistické sledovania odrážajúce vplyv jednotlivých faktorov na mieru nezamestnanosti, ktoré boli pretransformované do tabuľkovej a grafickej formy. V poslednej časti práce sa nachádza zhrnutie možných východísk na riešenie nezamestnanosti v súčasnom období na Slovensku.

Kľúčové slová:

nezamestnanosť, chudoba, vzdelanostná úroveň, pracovné príležitosti, životné podmienky

ABSTRACT

Sax Lukáš: Unemployment and poverty in Slovakia /Bachelor thesis/ University of Jan Amos Comenius Prague, s.r.o.; Field of study: Management studies of Human Resource Management.

The work is theoretical and informative in nature, dealing with unemployment and its impact on socially and economically disadvantaged groups and the increase of poverty in Slovakia. It is divided into seven sections including the introduction and conclusion. The main part is a more detailed analysis of poverty and unemployment in Slovakia. Special attention was paid to unemployment in the eastern region, where unemployment in comparison with other regions of Slovakia is the highest. Another major factor affecting the rise in unemployment and poverty is the subject of the fifth chapter. Major economic crisis' currently having a significant impact on unemployment in Slovakia would appear from the sixth chapter. In this work we used statistical tracking, reflecting the influence of individual factors on the unemployment rate, which were translated into tabular and graphical form. The last section summarizes the work of possible ways to tackle unemployment of the current period in Slovakia.

Keywords:

unemployment, poverty, educational level, job opportunities, living conditions

OBSAH

ÚVOD.....	9
1. NEZAMESTNANOSŤ A CHUDOBA AKO SOCIÁLNY EKONOMICKÝ PROBLÉM SPOLOČNOSTI	11
1.1. Definícia pojmu nezamestnanosť.....	11
1.2. Chudoba ako dôsledok nezamestnanosti.....	12
1.3. Chudoba ako sociálny a ekonomický problém.....	13
1.4. Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku z historického pohľadu.....	14
2. NEZAMESTNANOSŤ NA SLOVENSKU	16
2.1. Nezamestnanosť na Slovensku z regionálneho hľadiska.....	16
2.2. Vývoj nezamestnanosti na Slovensku v horizonte 10 rokov.....	18
2.3. Vplyv regionálneho neprispôsobenia a nesúladu kvalifikácií na trhu práce.....	20
3. VPLYV NEZAMESTNANOSTI NA VÝVOJ CHUDOBY NA SLOVENSKU	23
3.1. Vnímanie chudoby a materiálne rozmery chudoby na Slovensku.....	23
3.2. Chudoba a najviac ohrozené skupiny obyvateľstva.....	25
3.3. Chorí a postihnutí spoluobčania a chudoba.....	27
3.4. Chudoba na Slovensku najviac ohrozuje deti.....	28
4. PRIESKUM NEZAMESTNANOSTI V OKRESE SPIŠSKÁ NOVÁ VES	30
4.1. Celková charakteristika okresu Spišská Nová Ves z pohľadu nezamestnanosti.....	30
4.2. Faktory ovplyvňujúce vývoj nezamestnanosti v okrese.....	33
4.3. Metodika a organizácie prieskumu.....	34
4.3.1. Ciele prieskumu.....	34
4.3.2. Stanovenie hypotéz.....	34
4.3.3. Charakteristika prieskumnej vzorky	35
4.3.4. Metódy prieskumu	37
4.4. Interpretácia výsledkov prieskumu.....	37
4.5. Vyhodnotenie prieskumu a hypotéz.....	42

4.6. Odporúčania pre prax	43
ZÁVER.....	45
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	47
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV.....	48
ZOZNAM PRÍLOH.....	50

ÚVOD

Nezamestnanosť je prirodzenou súčasťou demokratickej spoločnosti založenej na trhovom hospodárstve. Nezamestnanosť nás sprevádza na každom kroku. S týmto pojmom sa stretávame v každodennom živote, je často spomínaným javom v médiách, nezriedka sa nás aj priamo dotýka.

Z pohľadu definície nezamestnanosti sa za nezamestnanú považuje osoba, ktorá je schopná pracovať v riadnom zamestnaní, ale podmienky, v ktorých žije jej to nedovoľujú. Ona sa však s týmto stavom neuspokojí a hľadá si nové zamestnanie, tak aby sa mohla znovu zapojiť do riadneho pracovného procesu a podieľať sa na vytváraní hodnôt a uspokojovaní svojich vlastných potrieb a potrieb osôb od nej závislých.

Nezamestnanosť je vlastne nerovnováha na trhu práce. Spôsobuje ju stav, kedy je ponuka práce menšia ako dopyt po nej. Vysoký nárast nezamestnanosti v poslednom období vyvoláva nielen vážne ekonomické, ale aj sociálne problémy (rozpad rodiny, narušené mentálne i fyzické zdravie a rôzne sociálno-patologické javy).

Nezamestnanosť má priamy dopad na vznik chudoby ako súvisiaceho javu s nezamestnanosťou. Chudoba má niekoľko rozmerov a nemožno ju charakterizovať len ako nedostatok hmotných zdrojov. Chudoba a s ňou spojené sociálne vylúčenie má mnohorozmernú podobu, ktorá predovšetkým súvisí s faktormi, ako sú príjem a životná úroveň, príležitosť na vzdelanie a dôstojnú prácu, sociálnu ochranu, bývanie, prístup k zdravotnej starostlivosti a ďalšie. Na raste chudoby sa podieľajú nezamestnanosť a stúpajúce životné náklady. Najviac ohrozené chudobou sú deti a starší ľudia, ako aj osoby so zdravotným postihnutím. Ich možnosti bojovať s chudobou sú veľmi malé a sami nemôžu prispieť k jej odstráneniu.

Ak by sme zašli hlbšie do minulosti, tak možno povedať, že v 19. a prvej polovici 20. storočia bola chudoba bežnou súčasťou života Slovákov. Tejto generácii je známa už len z rozprávania starých rodičov, keď ešte ich rodičia a starí rodičia odchádzali za prácou do Ameriky, pretože len tak dokázali užiť svoje rodiny.

V Európe sa chudoba skúma od konca 19. storočia a jej chápanie sa historicky menilo. Najprv sa za chudobného pokladal len ten, kto žil zreteľne v zlých životných podmienkach a mal problémy s fyzickým prežitím. Neskôr sa stanovili hranice

chudoby podľa ktorých za chudobné sa považujú osoby, ktorých materiálne zdroje sú natoľko limitované, že z nich nemôžu zabezpečiť ani základné potreby životného štýlu štátov v ktorých žijú.

S fenoménom nezamestnanosti a chudoby sa v novších dejinách stretávame až po roku 1989. V socialistickom Československu nebolo možné nezamestnanosť nazvať pravým menom, pretože teoreticky existoval princíp rovnosti a práva na prácu.

V súčasnej spoločnosti je chudoba odrazom ekonomickej a hospodárskej situácie spoločnosti, ale aj vlastných schopností každého jedinca a jeho úspešnosti v trhovom prostredí. Do veľkej miery ju ovplyvňujú aj regionálne pomery, možnosti mobility pracovnej sily, prístup k vzdelaniu a ostatné faktory. Chudoba a nezamestnanosť nie je niečo, čo musíme len pasívne prijať. Je javom proti ktorému musíme aktívne bojovať, pretože následky chudoby sú ďalekosiahle a dotýkajú sa viacerých oblastí spoločenského života. Postihujú ako jedinca a jeho najbližšie okolie, tak aj celú spoločnosť.

1. NEZAMESTNANOSŤ A CHUDOBA AKO SOCIÁLNY A EKONOMICKÝ PROBLÉM

1.1. Definícia pojmu nezamestnanosť

Väčšinu svojho života trávi človek v práci, za ktorú dostáva finančné ohodnotenie. Okrem finančnej odmeny za prácu mu táto prináša aj možnosti jeho osobného rastu, uspokojenie jeho sociálnych a ekonomických potrieb a v neposlednom rade aj určitý sociálny status, alebo možnosť začlenenia sa do určitej skupiny. Stratou platenej práce prichádza človek o finančné zabezpečenie a sociálne istoty a výraznou mierou to ovplyvňuje aj jeho psychiku. Stretávame sa s rôznymi definíciami nezamestnanosti, vo všeobecnosti však môžeme za nezamestnaného označiť človeka, ktorý je bez platenej práce a súčasne ju aktívne hľadá.

Nezamestnanosť v širšom slova zmysle zahŕňa aj ľudí, ktorí sú nezamestnaní a z rôznych dôvodov si zamestnanie ani nehľadajú. Sú to ľudia, ktorým takýto stav vyhovuje, dostanú svoju sociálnu dávku, z ktorej si zabezpečia len tie najzákladnejšie potreby a v pokoji prežívajú bez toho aby sa o hľadanie práce interesoali. Dôsledkom tejto nezamestnanosti je vznik rôznych asociálnych skupín a nárast kriminality, ktorá do značnej miery ovplyvňuje celú spoločnosť. Tejto skupine by asi nepomohlo žiadne riešenie, respektíve by oň nemali záujem.

Ďalšou skupinou nezamestnaných sú ľudia, ktorí si prácu nemôžu nájsť v dôsledku nedostatočnej kvalifikácie, prípadne z dôvodu že v ich regióne je práce nedostatok. Na tento jav už ale existujú spôsoby riešenia a záleží na konkrétnom človeku ako sa k danému problému postaví. Čoraz častejšie sa v súčasnosti stretávame s pojmom rekvalifikácia a mobilita pracovných síl.

V dôsledku hospodárskej a ekonomickej krízy vzniká ďalšia skupina nezamestnaných, ktorí prichádzajú o prácu v dôsledku toho, že v súčasnosti množstvo firiem krachuje, zatvára svoje brány a ľudia zostávajú bez práce a následne si prácu len veľmi ťažko hľadajú.

Vysoká nezamestnanosť spôsobuje spoločnosti obrovské hospodárske a sociálne náklady, v dôsledku toho, že ľudia sú nečinní a nevytvárajú hodnoty.

Investície, ktoré sa investovali do vzdelania sa stávajú neefektívnymi. Nezriedka ľudia, ktorí majú vyššie vzdelanie nachádzajú uplatnenie v pracovných pozíciách, v ktorých dosiahnuté vzdelanie vôbec nepotrebujú. Častým javom súčasnosti je aj odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia, mnohokrát sú to ľudia do ktorých vzdelania spoločnosť investovala nemalé prostriedky.

Všetky tieto faktory predznamenávajú, že spoločnosť nevyužíva naplno možnosti svojho rastu a zlyháva v poskytovaní práce všetkým, ktorí sa chcú zamestnať.

1.2. Chudoba ako dôsledok nezamestnanosti

Nezamestnanosť je len prechodovým mostíkom k chudobe. Keby sme chceli chudobu zadefinovať určite by sme sa stretli s množstvom definícií. Vo všeobecnosti možno za chudobných označiť ľudí, ktorí zo zdrojov, ktorými disponujú nie sú schopní zabezpečiť si ani základné životné potreby ako sú bývanie a strava.

V dnešnej dobe sa vďaka medializácia pojem chudoba spája zvlášť so životnými pomermi ľudí v rozvojových krajinách a používa sa pre stav, ktorý nezaistuje človeku základné podmienky pre dôstojný život a uspokojenie najzákladnejších potrieb. / Wikipédia/

Vnímať chudobu len v takomto zúženom zmysle by bolo nepostačujúce. Chudoba kráča ruka v ruke s nezamestnanosťou. Ak nezamestnanosť postihne osobu, ktorá je živiteľom rodiny, automaticky ju posúva do stavu chudoby a ovplyvňuje všetkých členov domácnosti. Okrem ekonomických dopadov je chudoba aj sociálnym problémom. Chudoba ako sociálny problém sa začína prejavovať už v detskom veku, deti žijúce dlhodobo v chudobnej rodine, nemajú rovnaké podmienky ako ich vrstovníci jednak čo sa týka jedla, ošatenia, zdravotnej starostlivosti, výchovy a v neposlednom rade vzdelania a kultúrneho vyžitia. Tieto deti sú automaticky posúvané na okraj spoločnosti. Následnými javmi sú kriminalita, ktorá sa prejavuje už v detskom veku, kedy deti v snahe zabezpečiť si porovnateľné životné podmienky so svojimi kamarátmi sa utiekajú ku krádežiam a lúpežným prepacom.

Tie isté, prípadne podobné dôsledky má chudoba aj na dospelých, vylučuje ich zo spoločnosti, často upadajú do depresí, pasivity, neschopnosti niečo s daným stavom urobiť.

Chudobní zasahujú do chodu celej spoločnosti, nakoľko sú odkázaní na pomoc ostatných. Jednak je to sociálny systém, ktorý aspoň čiastočne kompenzuje výpadok príjmov, ale aj rôzne charitatívne spoločnosti a ľudia s vyššími príjmami ochotní pomáhať chudobným. Nie je možné chudobu úplne odstrániť, ale úlohou štátu a sociálnej politiky je aspoň čiastočne eliminovať dôsledky chudoby a pomôcť s jej riešením.

1.3. Chudoba ako sociálny a ekonomický problém

Masová nezamestnanosť a s ňou spojená chudoba má negatívny dopad nielen na jedinca, ale má nežiadúce dôsledky aj pre spoločnosť.

Z ekonomického pohľadu nezamestnaní nevytvárajú hodnoty a nepodieľajú sa tak na zvyšovanie životnej úrovne obyvateľstva. Stav chudoby ich posúva do roviny keď je veľmi ťažké začleniť sa do spoločenských aktivít a v prípade, že je nezamestnaný živiteľ rodiny prípadne viacerí členovia rodiny sú nezamestnaní, ovplyvňuje tento jav všetkých členov vrátane detí. Automaticky sa znižuje kúpna sila rodiny, možnosť zabezpečiť si za úplatu niektoré služby, dostupnosť vzdelania pre ostatných členov rodiny. Z pohľadu ekonomickej úrovne spoločnosti sú chudobní tí, ktorí do systému neprispievajú, ale práve naopak - čerpajú z neho, čo v mnohých prípadoch nie sú zanedbateľné čiastky. V dôsledku nezamestnanosti a chudoby sa značne zredukujú finančné možnosti, zníži sa životný štandard, vzniká závislosť na finančnej pomoci od štátu.

Pre väčšiu časť populácie je chudoba a nezamestnanosť veľkým problémom, pretože dôsledky, ktoré so sebou prináša zasahujú do života jedinca a jeho rodiny. Nezriedka vedú k čiastočnej alebo úplnej sociálnej izolácii. Chudoba spôsobuje nestabilitu rodiny, duševné depresie, jej dôsledkom sú kriminálne delikty a nadmerné pitie alkoholu či užívanie drog. Strach a obavy z chudoby sú v pozadí rôznych konfliktov a výtržností. Tu už chudobu nie je možné vnímať len ako problém jedinca prípadne určitej skupiny ľudí. Chudoba sa stáva problémom celej spoločnosti a

ovplyvňuje aj sociálnu úroveň spoločnosti. Sociálne dôsledky chudoby sa prejavujú už v rannom detstve a majú vplyv na vzdelanostnú úroveň jedinca a jeho rodinných príslušníkov, na zdravotnú starostlivosť, na rozsah a kvalitu ostatných sociálnych kontaktov. Spoločnosť je nútená vytvárať sociálny systém, ktorý by aspoň čiastočne eliminoval dôsledky chudoby a pomohol postihnutým zaradiť sa do spoločnosti.

1.4. Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku z historického pohľadu

Chudoba sprevádzala Slovákov už v minulosti. Z historického pohľadu sa s pojmom chudoba stretávame už niekedy v 19. storočí, keď Slováci hlavne z oblastí kde nebolo dostatok ornej pôdy a možnosť dopestovať si väčšinu produktov pre život, prípadne na ďalšie obchodovanie nebola, alebo bola značne obmedzená. Z rôznych historických dokumentov zaznamenávame odchod Slovákov hlavne z oblastí Kysúc, Oravy a Spiša za prácou predovšetkým do Ameriky. Slováci boli lacnou pracovnou silou a svojim umom sa dokázali vo svete uplatniť. Aj naďalej však väčšina chudobných ostávala na Slovensku a snažila sa s fenoménom chudoby vyrovnáť po svojom. V období po druhej svetovej vojne sa o chudobe ako sociálnom jave vôbec nehovorí. Chudoba tu samozrejme bola, len fakty o nej sa nezaznamenávali. Každý musel aspoň formálne pracovať, takže o chudobe ako takej nemohlo byť ani reči.

Po roku 1989 sa pojem chudoba už skloňuje v rôznych podobách. Objavujú sa rôzne štatistiky nezamestnanosti a s ňou spojených následných javov. Aj keď oficiálne pojem chudoby stále nie je zaužívaný, používa sa vyjadrenie sociálne slabí občania alebo občania v hmotnej núdzi. Akokoľvek však tento jav pomenujeme znamená to chudobu a s tým spojené mnohonásobné porušenie základných ľudských práv.

Od roku 1996 nezamestnanosť na Slovensku stále stúpa, čo má negatívny dopad na vývoj chudoby na Slovensku. Prudko sa zvyšuje podiel nezamestnaných osôb na čele domácnosti a tie samozrejme uvrhnú do chudoby aj ostatných členov. Podľa štatistík z roku 2010 až 12 percent Slovákov žije na hranici chudoby. To že v roku 2010 neúmerne vzrástol počet ľudí ohrozených chudobou ovplyvnila hlavne kríza.

Do riešenia chudoby zasahuje štát svojou sociálnou politikou a rôznymi opatreniami na elimináciu dôsledkov chudoby. V rámci sociálnej politiky štátu sa

chudoba rieši komplexne formou rôznych dávok, ktoré napomáhajú následky chudoby aspoň čiastočne tlmieť. Do týchto dávok sú zahrnutí všetci členovia rodiny vrátane chorých a detí, tak aby sa ich životné podmienky aspoň sčasti zlepšili. Aj napriek maximálnej snahe štátu v rámci jeho ekonomických možností sa nám chudobu pravdepodobne odstrániť nepodarí. Existujú totiž aj jedinci, ktorí aj túto pomoc odmietajú a žiť v podmienkach chudoby im nevadí. Snahou štátu ale aj ostatných, ktorí pomôcť môžu, bude ale aj naďalej podávať pomocnú ruku tým, ktorí o to stoja a majú záujem sa z tohto stavu dostať.

2. NEZAMESTNANOSŤ NA SLOVENSKU

2.1. Nezamestnanosť na Slovensku z regionálneho hľadiska

Slovenská republika je štátom s veľkými rozdielmi v oblasti zamestnanosti. V podstate sa hovorí čím ďalej na východ od Bratislava tým väčší problém so zamestnanosťou. Už tradične sa za oblasti s najvyššou nezamestnanosťou považuje Orava, Kysuce, Spiš. Za dynamickejšou západnou časťou štátu tieto oblasti zaostávajú. Tieto veľké nerovnosti súvisia jednak s rozložením priemyslu ešte počas socialistického štátu, ale aj slabou dopravnou sieťou a vzdelanostnou úrovňou obyvateľstva. Obrovský dopad na nárast počtu nezamestnaných malo to, že vo východnej časti Slovenska bol sústredený ťažký priemysel, zbrojárske závody, ktoré vyrábali predovšetkým na export, výsledkom toho bolo, že v týchto oblastiach sa nevytvorila miestna priemyselná základňa, ktorú by bolo možné rozvíjať aj po krachu týchto závodov. V porevolučnom období značným nárastom importu sa do úzadia dostáva aj poľnohospodárstvo, ktoré v týchto oblastiach bolo taktiež zdrojom obživy prevažnej časti obyvateľstva. Domáce výrobky sa v konkurencii s dovezenými stávali nepredajné čo znamenalo postupný ústup až zánik slovenského poľnohospodárstva.

Štát sa tak rozdelil na dve časti - dynamické, moderné, prosperujúce západné Slovensko a okolie Bratislavy a chudobnejšia a zaostalejšie vidiecke východné a južné Slovensko.

Pre porovnanie je možné uviesť, že napríklad v roku 1996 žilo v najchudobnejšom Košickom kraji 14,3 % populácie v chudobe, v bohatšom Bratislavskom kraji len 9,4 % populácie. Údaje Eurostatu o HDP z približne toho istého obdobia hovoria o tom, že Bratislavský región má HDP na osobu rovnajúci sa priemeru EÚ a po Prahe je druhým najbohatším regiónom v strednej a východnej Európe, príjem na východnom Slovensku predstavuje len 39 % priemeru EÚ.

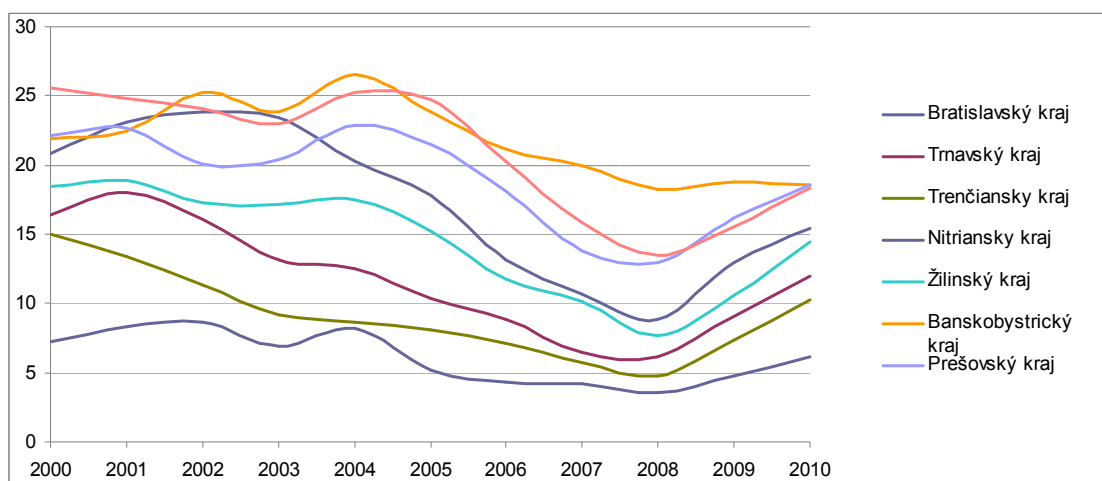
Dlhodobé štatistiky ukazujú, že miera nezamestnanosti na Slovensku sa od roku roku 2000 pohybuje v rozmedzí 18 - 14 %, pričom miera nezamestnanosti v Košickom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji dlhodobo prekračuje 20 percent. Miera nezamestnanosti v Bratislavskom a Trenčianskom kraji sa pohybuje okolo 6 - 9 percent.

Tabuľka č. 1: Porovnanie miery nezamestnanosti v SR v percentách podľa krajov

Kraj, SR	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Bratislavský	7,2	8,3	8,6	6,9	8,2	5,2	4,3	4,2	3,6	4,7	6,1
Trnavský	16,4	18,0	16,1	13,2	12,5	10,4	8,8	6,5	6,2	9,1	12,0
Trenčiansky	15,0	13,4	11,3	9,2	8,6	8,1	7,1	5,7	4,7	7,3	10,2
Nitriansky	20,8	23,1	23,8	23,4	20,3	17,8	13,2	10,7	8,8	13,0	15,4
Žilinský	18,5	18,9	17,3	17,2	17,5	15,2	11,8	10,1	7,7	10,6	14,5
Banskobystrický	21,9	22,4	25,2	23,8	26,6	23,8	21,1	20,0	18,2	18,8	18,6
Prešovský	22,1	22,7	20,1	20,4	22,9	21,5	18,1	13,8	13,0	16,2	18,6
Košický	25,6	24,8	24,1	23,0	25,2	24,7	20,3	15,9	13,5	15,5	18,3
SR SPOLU	18,6	19,2	18,5	17,4	18,1	16,2	13,3	11,0	9,6	12,1	14,4

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Graf č. 1: Porovnanie miery nezamestnanosti v SR v percentách podľa krajov

Zo sledovaných údajov je vidieť vývoj miery nezamestnanosti z regionálneho pohľadu v časovom rozmedzí 10 rokov. Z časového hľadiska sa za roky s najnižšou mierou nezamestnanosti považujú roky 2006 - 2009, ktoré boli poznamenané prílivom zahraničného kapitálu a vznikom firiem v oblasti strojárskoho priemyslu, hlavne automobiliek a firiem s elektrotechnickým zameraním. Aj v tomto období však košický, prešovský a banskobystrický kraj sa javia ako najrizikovejšie a najviac ohrozené nezamestnanosťou. V týchto oblastiach sme nezaznamenali až taký masívny rozvoj priemyslu a zakladanie nových firiem z dôvodu zlej infraštruktúry, dlhodobu nedoriešenú dopravnú sieť. Aj keď za posledných päť rokov sa vo výstavbe diaľnic

smerom na východ urobili nejaké opatrenia, tie však úplne nedoriešili dopravnú situáciu na východe Slovenska. V neposlednom rade za negatívne považujeme aj nízku vzdelanostnú úroveň obyvateľstva v tejto časti Slovenska.

Najdôležitejšie činitele ovplyvňujúce rozdiely v nezamestnanosti krajov možno rozdeliť do troch skupín

- základ pozostávajúci z ľudských zdrojov a hnutel'ného kapitálu,
- podnikateľské a hospodárske prostredie - ovplyvnené zdedenou výrobnou štruktúrou
- politické prostredie.

Všetky tieto aspekty majú vplyv na získanie záujmu domácich alebo zahraničných investorov a pôsobia komplexne. Kraje s nižšou vzdelanostnou úrovňou pracovnej sily majú vyššiu mieru nezamestnanosti, kraje s vysokou nezamestnanosťou majú horšiu infraštruktúru. Ani najlepšia infraštruktúra a vysoko odborne kvalifikovaná pracovná sila by však neriešila situáciu v týchto oblastiach, ak by neexistovalo zodpovedajúce podnikateľské prostredie, dostupnosť úverových a investičných zdrojov, predvídateľná a jasne vymáhateľná legislatíva, právne predpisy a dobre fungujúce inštitúcie na podporu trhu a verejná správa.

2.2. Vývoj nezamestnanosti na Slovensku v horizonte 10 rokov

Dramatický nárast nezamestnanosti na Slovensku sme zaznamenali hlavne po roku 1991, čo ovplyvnila predovšetkým konverzia strojovej výroby a zdraženie vstupov, rozpad východných trhov a neschopnosť promptne reagovať na zmenu štruktúry výroby. Zmenila sa aj štruktúra zamestnanosti podľa odvetví - prudký pokles pracovných síl v priemysle a poľnohospodárstve a naopak nárast zamestnanosti v odvetví verejnej správy, sociálnych služieb, bankovníctva a poisťovníctva. Nezamestnanosť sa v tomto období stáva novým fenoménom a končí sa obdobie plnej zamestnanosti.

V roku 1991 teda zaznamenávame prvú vlnu veľkého prepúšťania a odvtedy má miera nezamestnanosti prevažne stúpajúcu tendenciu. V roku 2001 bola miera

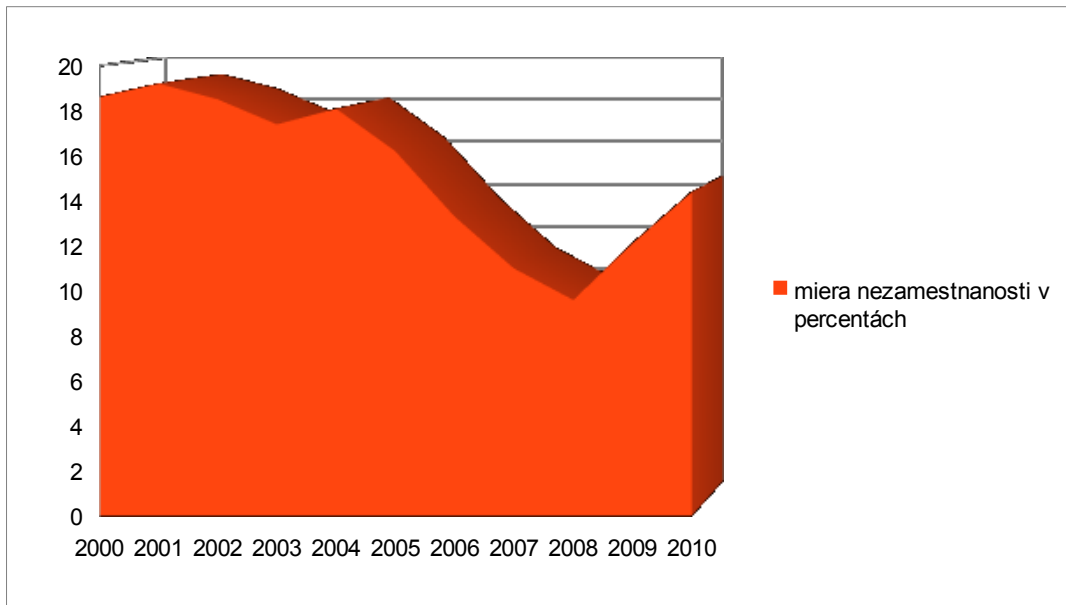
nezamestnanosti vyššia ako 19 %, mierny pokles sa zaznamenal v rokoch 2002 a 2003, keď sa miera nezamestnanosti pohybovala okolo 18 %. Dôležitým faktorom , ktorý ovplyvnil vývoj nezamestnanosti v roku 2004 je zvyšovanie dôchodkového veku, keď z vyše 44 - tisíc ľudí, ktorí mali pôvodne dosiahnuť dôchodkový vek, v tomto roku získala nárok na dôchodok len štvrtina. V rokoch 2005 a 2006 zaznamenávame v oblasti nezamestnanosti pozitívny trend, ovplyvnený predovšetkým rastom ekonomiky a zlepšením podnikateľského prostredia na Slovensku. Zmeny v daňovom systéme a vstup Slovenska do EU, mali výrazne pozitívny vplyv na zamestnanosť na Slovensku. Zaznamenávame príviv zahraničného kapitálu, objavujú sa nové možnosti pre zahraničných investorov. V neposlednom rade je potrebné spomenúť aj odliv pracovných síl do zahraničia otvorením pracovných trhov v rámci EU. Tento fakt, je však na škodu Slovensku, pretože za prácou do zahraničia odchádzajú predovšetkým mladí ľudia s vyššou kvalifikáciou, ktorí si nedokázali nájsť uplatnenie na domácom pracovnom trhu práce.

Tabuľka č. 2: Počet nezamestnaných a miera nezamestnanosti na Slovensku v rokoch 2000 - 2010

Rok	Počet nezamestnaných v tis.	Miera nezamestnanosti %
2000	485,2	18,6
2001	508,0	19,2
2002	486,9	18,5
2003	459,2	17,4
2004	480,7	18,1
2005	427,5	16,2
2006	353,4	13,3
2007	291,9	11,0
2008	257,5	9,6
2009	324,2	12,1
2010	389,0	14,4

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Graf č. 2: Miera nezamestnanosti na Slovensku v rokoch 2000 - 2010

Grafická ukážka priebehu miery nezamestnanosti naznačuje vývoj nezamestnanosti v horizonte 10 rokov. Za roky s najvyššou mierou nezamestnanosti považujeme roky 2000-2004. Veľká hospodárska a ekonomická kríza, ktorá prerástla do celosvetových rozmerov ovplyvnila nezamestnanosť aj na Slovensku a to je už trend rokov 2009 a 2010, keď má nezamestnanosť na Slovensku znova stúpajúcu tendenciu. Stúpajúca nezamestnanosť, je jedným z najviditeľnejších dopadov svetovej hospodárskej krízy. Následok krízy je rušenie podnikov, prepúšťania v súkromnej sfére ale aj zoštieňovania štátnej správy.

2.3. Vplyv regionálneho neprispôsobenia a nesúladu kvalifikáciu na trhu práce

Nezamestnanosť na Slovensku má štrukturálny charakter, čo ovplyvňuje rozmiestnenie pracovných síl v regiónoch. Rozdiely v počte nezamestnaných a v miere nezamestnanosti v krajoch sú spôsobené predovšetkým tým, že aj keď Slovensko je malá krajina existuje tu mnoho okresov zameraných na jedno priemyselné odvetvie a taktiež poľnohospodárske oblasti. Tieto faktory majú významný vplyv na úbytok pracovných príležitostí v prípade, že niektoré priemyselné odvetvie v oblasti je nerentabilné, či dokonca zanikne. Konverzia, ktorá sa uskutočnila v rokoch transformácie priemyselnej výroby nám tento jav potvrdzuje. Poznamenala

predovšetkým severné a východné oblasti Slovenska, kde podstatná časť obyvateľstva pracovala v ťažkom priemysle. Počas transformačného obdobia výrazne poklesol podiel zamestnaných v poľnohospodárstve, ktoré poskytovalo pracovné príležitosti hlavne pre ľudí s nižšou kvalifikáciou.

Nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra a nízka odborná pripravenosť je ďalším faktorom, ktorý ovplyvňuje zamestnanosť v jednotlivých krajoch. Kvalifikovaní mladí ľudia pochádzajúci z regiónov s vysokou mierou nezamestnanosti nemajú záujem pracovať v týchto oblastiach, pretože pracovné miesta, ktoré sú tu k dispozícii nie sú pre nich dostatočne atraktívne ani z pohľadu finančného ohodnotenia, ale ani z pohľadu využitia svojich vedomostí. Ak ale nevytvoríme podmienky pre uplatnenie týchto ľudí, tieto zaostávajúce regióny nemôžu rátať s nejakým rozvojom a vylepšením situácie so zamestnanosťou. Mladí a kvalifikovaní uprednostnia prácu v zahraničí, prípadne v krajoch s lepšimi možnosťami. Pracovníci so základným vzdelaním alebo neukončeným základným vzdelaním predstavujú takmer tretinu celkového počtu nezamestnaných a takmer 40% dlhodobo nezamestnaných. Na východnom Slovensku komunitu nezamestnaných významne rozširujú Rómovia, ktorých snaha zamestnať sa je veľmi nízka a mnohokrát nemajú ukončené ani základné vzdelanie. Už tradične podiel zamestnancov s najvyšším dosiahnutým vzdelaním je v bratislavskom a trenčianskom kraji, čo samozrejme pozitívne ovplyvňuje zamestnanosť. Je to dôsledok toho, že v týchto krajoch sú sústredené vysoké školy, je tu najvyšší podiel podnikateľských subjektov a zahraničných investorov ponúkajúcich výhodné pracovné podmienky a priaznivé podnikateľské a politické prostredie. Východ Slovenska pokrívá takmer vo všetkom zo spomínaných faktorov a aj ľudia s vyšším dosiahnutým vzdelaním, radšej odchádzajú za prácou do zahraničia alebo do týchto oblastí.

Ďalším veľkým problémom Slovákov a príčinou regionálnych rozdielov v zamestnanosti je nízka mobilita pracovných síl. Väčšinou sme viazaní k svojmu rodisku tým, že tam máme korene, bývanie, svoju rodinu. Mobilita pracovných síl je problémom predovšetkým u starších ľudí, ktorí sa už od týchto istôt nedokážu odpútať. Súčasná hospodárska a ekonomická situácia vyvíja taký tlak hlavne na mladých ľudí, že postupne aj problém mobility pracovných síl sa začne eliminovať. Mobilita pracovných síl medzi regiónmi je ovplyvnená mnohými faktormi,

vzdialenosťou, trhom s nehnuteľnosťami a s nájomným bývaním, ktorý podmienkam migrácie nevyhovuje. Keďže trh s pracovnými silami na Slovensku je nedostačujúci, ani vyriešenie problému migrácie medzi regiónmi by situáciu s nezamestnanosťou nevyriešilo.

3. VPLYV NEZAMESTNANOSTI NA VÝVOJ CHUDOBY NA SLOVENSKU

Nezamestnanosť a chudoba spolu veľmi úzko súvisia. Posledné údaje o chudobe na Slovensku sú priam alarmujúce a nie náhodou navezujú na ukazovatele nezamestnanosti, keďže na hranici chudoby sa ocitajú predovšetkým rodiny, v ktorých živitelia rodín sú dlhodobo nezamestnaní. 12 percent Slovákov žije na hranici chudoby a nie sú to len nezamestnaní, ale aj tí ktorí zarábajú málo na to, aby mohli zabezpečiť pre seba a svoje rodiny dostatok hmotných zdrojov na zabezpečenie základných životných potrieb. Existujú sledovania, podľa ktorých je zrejmé, že za najviac ohrozené chudobou na Slovensku sa považujú - dlhodobo nezamestnaní, ľudia so základným, alebo neukončeným základným vzdelaním, ľudia z početných rodín, ľudia pochádzajúci z rómskej komunity žijúci v osadách, chorí a postihnutí občania, ľudia bez prístrešia - takzvaní bezdomovci. Riziko chudoby rastie aj dobou nezamestnanosti. Tak ako v ostatných krajinách EÚ aj na Slovensku prevládajú medzi dlhodobo nezamestnanými ženy a ľudia so základným a neukončeným stredoškolským vzdelaním. Medzi nezamestnanými, ktorí sú nezamestnaní viac ako 4 roky je takmer 50 percent rómov. Tento jav je dôsledkom nízkej vzdelanostnej úrovne rómov, ale aj nedôvery trhu práce k tejto etnickej skupine.

3.1. Vnímanie chudoby a materiálne rozmery chudoby na Slovensku

Chudoba má niekoľko dimenzií a nie je možné ju chápať len ako nedostatok hmotných zdrojov. Je obtiažne určiť správne hranice chudoby, ktoré by slúžili ako všeobecné pravidlo merania chudoby. Je rozdielne byť chudobným na Slovensku a byť chudobným napríklad vo Veľkej Británii. Začiatkom roku 2010 sa za chudobného na Slovensku považoval ten, koho mesačný príjem bol menej ako 306 eur. Táto hranica bola určená ako 60 percent mediánu príjmov všetkých obyvateľov Slovenskej republiky. To bola suma, ktorá malo na živobytie najviac ľudí, chudoba ohrozovala predovšetkým tých, ktorí na krytie svojich výdavkov mali menej ako 306 eur. Rizikom chudoby bolo v tom čase ohrozených viac ako 650 tisíc osôb. Aj v rámci Slovenska boli veľké rozdiely hlavne podľa jednotlivých krajov Slovenska. Najmenej boli chudobou ohrození ľudia v Bratislavskom kraji, najviac ich bolo už tradične na východe Slovenska.

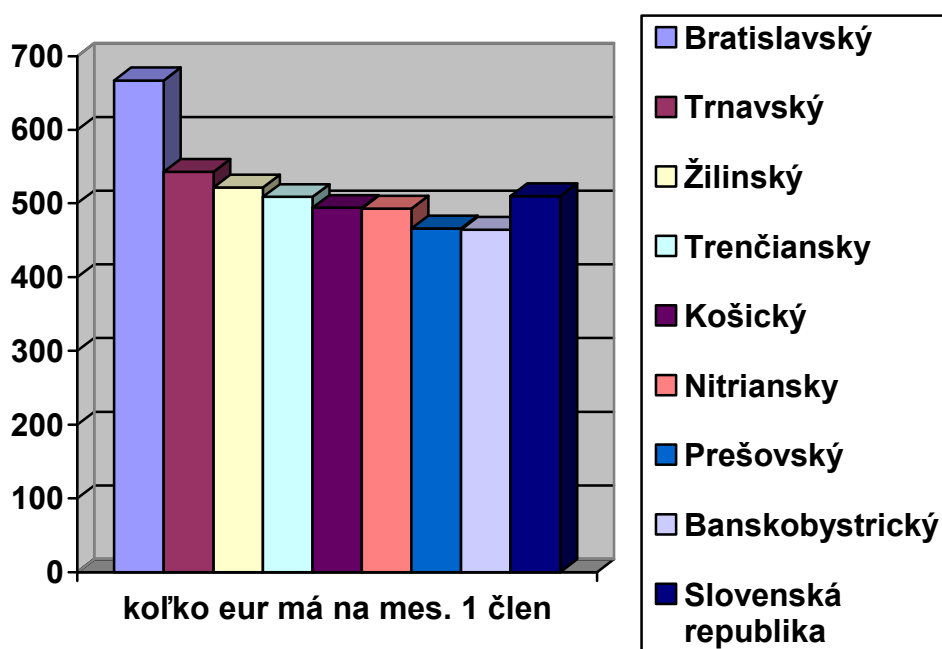
Údaje zo začiatku roka 2010 hovoria o tom, koľko eur má na mesiac jeden člen domácnosti a aká je miera ohrozenia chudobou podľa krajov.

Tabuľka č. 3 : Porovnanie podľa krajov - koľko eur má na mesiac jeden člen domácnosti

Kraj	Koľko EUR má na mesiac 1 člen	Ohrozenie chudobou %
Bratislavský	667	5,10
Trnavský	543	6,70
Žilinský	522	9,6
Trenčiansky	509	10,10
Košický	494	12,70
Nitriansky	493	13,20
Prešovský	466	16,90
Banskobystrický	464	18,70
Slovenská republika	510	12,00

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Grafč.3 : Porovnanie podľa krajov - koľko eur má na mesiac jeden člen domácnosti

V médiách sa stretávame s pojmom subjektívna chudoba. Čo vlastne subjektívna chudoba je. Vyplýva z názorov a pocitov tých, ktorých sa priamo dotýka. Subjektívne chápanie chudoby je založené na vnímaní zo strany tých, ktorí sú za chudobných označení, teda na hodnotení ich vlastných životných skúseností. Miera subjektívnej chudoby sa zisťuje na základe odpovedí respondentov na určité otázky.

Nie každý, kto nemal príjem 306 eur musel byť nutne považovaným za chudobného, tých príznakov chudoby je viac a mali by sa hodnotiť komplexne. Do tohto porovnania vstupujú aj také okolnosti, ako je vlastníctvo - napríklad domu, bytu, auta a ďalších hnuiteľných vecí. Preto výskum chudoby nie je možné považovať za úplne objektívny a robiť na základe neho konkrétne závery, dôležité je meradlo chudoby, ktoré sa pri posudzovaní použije.

3.2. Chudoba a najviac ohrozené skupiny obyvateľstva

Chudoba sa viac či menej dotýka nás všetkých a vstupuje do nášho života či už priamo, alebo nepriamo prostredníctvom podnetov z vonku. V minulosti sa chudoba spájala predovšetkým s obyvateľstvom v zaostalých a rozvojových krajinách, dnes sa už stáva bežnou súčasťou aj vo vyspelých krajinách. V rámci komunity jedincov ohrozených chudobou vnímame skupiny, ktorých sa toto ohrozenie týka viac ako ostatných.

Miera ohrozenia chudobou je najvyššia u nezamestnaných osôb - takmer 50 % z nich žije pod hranicou chudoby, väčšina z nich je odkázaná na sociálne dávky. Zo zamestnaných je strašiacom chudoby ohrozených asi 14 %. Prekvapujúce je, že takmer štvrtina SZČO je rovnako v ohrození.

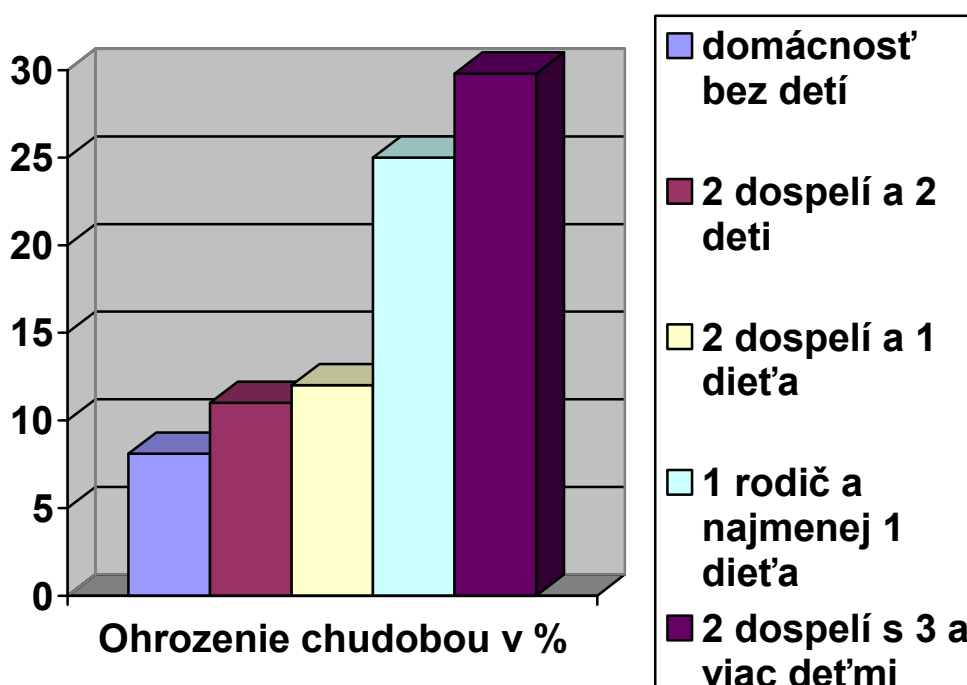
Podľa typu domácností sú najviac ohrozené neúplné rodiny, teda tie s jedným rodičom a potom viacpočetné rodiny s viac ako 3 deťmi, kde až jedna pätina domácností vykazuje znaky ohrozenia.

Tabuľka č. 4: Ohrozenie chudobou

Počet detí v domácnosti	Ohrozenie chudobou v %
domácnosť bez detí	8,10
2 dospelí a 2 deti	11,00
2 dospelí a 1 dieťa	12,00
1 rodič a najmenej 1 dieťa	25,00
2 dospelí s 3 a viac deťmi	29,80

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Graf č. 4: Ohrozenie chudobou

Deti považujeme za budúcnosť národa, v tomto kontexte zarážajúco vyznieva, že až 20 percent detí je ohrozených chudobou. Pričom následky bývajú katastrofálne. Chudoba má vplyv jednak na zdravotný stav detí, ale aj na ich ďalší vzdelanostný rast a následné umiestnenie v spoločnosti.

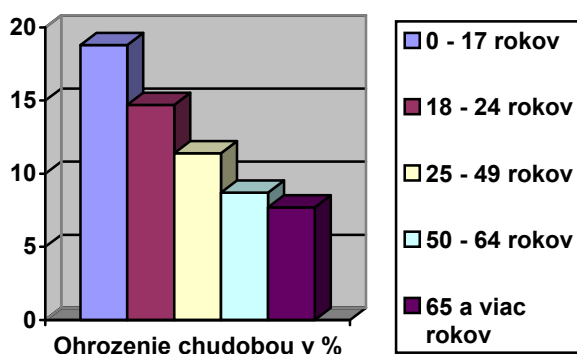
Uvedený stav dokumentuje aj ohrozenie chudobou podľa veku, až 18,80 percent jedincov vo veku do 17 rokov je ohrozených chudobou.

Tabuľka č. 5: Ohrozenie chudobou podľa veku

Vek	Ohrozenie chudobou v %
0 - 17 rokov	18,80
18 - 24 rokov	14,70
25 - 49 rokov	11,40
50 - 64 rokov	8,70
65 a viac rokov	7,70

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky

Graf č. 5: Ohrozenie chudobou podľa veku

Chudobou sú teda podľa uvedenej štatistiky najviac ohrozené deti, druhou najrizikovejšou skupinou sú mladí ľudia, predovšetkým absolventi škôl, ktorí si len ťažko nachádzajú prácu a tak väčšinou zotrávajú v pôvodnej rodine a ich životné podmienky sa nezlepšujú.

3.3. Chorí a postihnutí spoluobčania a chudoba

Súčasný trh práce nedisponuje dostatočným počtom pracovných miest ani pre zdravých občanov, len ťažko možno predpokladať, že sa na trhu práce umiestnia chorí a postihnutí, čo negatívne ovplyvňuje chudobu týchto skupín obyvateľstva. Nezriedka sa chorí a postihnutí rodia do rodín s veľmi zlým rodinným zázemím a keďže ich rodičia vyrastajú v chudobe je len malý predpoklad, aby sa oni z tejto situácie dostali. Tu už ale nestačí zmena len ich osobného prístupu, ale očakáva sa aj zásah štátu.

Spoločnosť robí čiastkové opatrenia, aby sa týmto ľuďom pomohla s ich handicapom vyrovnat' a následne zlepšil ich životné podmienky, nie všetci sú však schopní a ochotní pomocnú ruku spoločnosti prijať. Dôležitú úlohu zohráva predovšetkým rodina a rodinné zázemie. Spoločnosť vytvára takzvané integrované triedy, kde chce umožniť postihnutým občanom prístup k vzdelávaniu. Taktiež poznáme špeciálne školy pre chorých a postihnutých, kde sa učia základným zručnostiam.

Pre dospelých občanov sa vytvárajú takzvané chránené dielne, ktoré by mohli aspoň čiastočne riešiť problém postihnutých občanov a riešiť ich ohrozenie chudobou.

Chudoba je nedôstojná a preto je potrebné aby sa do riešenia situácie týchto ľudí zapojili tí, ktorým to ich životné pomery dovoľujú. Oni sami si nedokážu pomôcť. Štát eliminuje dôsledky chudoby týchto sociálnych skupín formou sociálnych dávok. Do riešenia tejto situácie sa zapájajú aj rôzne nadácie, charitatívne a kresťanské organizácie.

Myslíme si, že každý z nás sa svojim spôsobom môže zapojiť, pretože aj títo občania si zaslúžia dôstojný život.

3.4. Chudoba na Slovensku najviac ohrozuje deti

Dlhodobu pretrváva názor, že chudobou na Slovensku sú najviac postihnutí dôchodcovia a starí ľudia. Pravdou však je, že chudoba najviac postihuje deti a mládež. Podľa prieskumov sú najchudobnejšie deti do 15 rokov a mládež do 24 rokov. Príčinou chudoby detí je najčastejšie nezamestnanosť jedného alebo oboch rodičov. Najviac sú ohrozené deti s nezamestnanou osobou na čele. Až 20,57 % domácností bez pracujúcich a 16,68 % domácností s jedným pracujúcim je vystavených riziku chudoby. Pretrvávajúca nezamestnanosť rodičov má priame aj nepriame negatívne dopady na deti. Podľa správy UNICEFu z roku 2005 .: Chudoba v detstve je základnou príčinou chudoby v dospelosti.

Chudoba v rodinách úzko súvisí so zdravotným stavom detí, ich rodičia majú nepriaznivý vzťah k výžive vlastnej aj detí, častými sprievodnými javmi je fajčenia a alkoholizmus. Ak deti v takomto prostredí vyrastajú, len ťažko môžeme očakávať, že oni sami svoj prístup k životu zmenia a svoje deti budú vychovávať v lepších podmienkach. Zdravotný stav detí je takto ovplyvnený už od útleho detstva prakticky od ich narodenia. Rodičia sa k zdraviu svojich detí správajú nezodpovedne,

zanedbávajú zdravotné prehliadky, dôsledkom čoho bývajú dlhodobé zdravotné problémy.

Deti z chudobných rodín nemajú rovnaký prístup k vzdelaniu. Žiaci z nízkopríjmových skupín nemajú vytvorené rovnaké podmienky pre vzdelávanie v domácnosti - ticho, čisté prostredie, prístup k učebným pomôckam ako deti z rodín s vyššími príjmami. Výška príjmov rodiny sa úzko spája aj s motiváciou. Rodičia žiakov z vysokopříjmových skupín majú prevažne vyššie vzdelanie aj preto dokážu svoje deti motivovať, vzdelaniu prisudzujú vyššiu hodnotu a chcú aby aj ich deti dosiahli vyššie vzdelanie.

Deti z nízkopříjmových skupín nie sú motivované plniť si svoje školské povinnosti, často musia sami pomáhať rodine pri zlepšení finančnej situácie.

Vo všeobecnosti sú chudobou viac ohrozené ženy ako muži, ak na čele rodiny stojí žena, automaticky sú deti chudobou ohrozené. Deti žijúce v 3 a viac početných rodinách často prežívajú útrapy chudoby na vlastnej koži, keďže rodičia pre nich nedokážu zabezpečiť vyhovujúce podmienky.

Úplne špecifickým problémom je chudoba detí v rómskych osadách. Keďže rómske etnikum je na Slovensku početné je tento problém stále pálčivejší. Deti vyrastajú v katastrofálnych hygienických ale aj ekonomických podmienkach, nemajú takmer žiadny výhľad do budúcnosti, vyrastajú prakticky na ulici. Ťažko môžeme očakávať, že sa z tejto situácie dostanú samé, alebo za pomoci svojich rodičov, ktorí neboli nikdy zamestnaní a celý svoj život žili len zo sociálnych dávok. Životné podmienky v ktorých vyrastajú ovplyvňujú ich telesné aj duševné zdravie. Bez pomoci štátu nie sú schopní svoju situáciu riešiť.

4. PRIESKUM VÝVOJA NEZAMESTNANOSTI V OKRESE SPIŠSKÁ NOVÁ VES

4.1. Celková charakteristika okresu Spišská Nová Ves z pohľadu nezamestnanosti

Okres Spišská Nová Ves sa nachádza v Košickom regióne, ktorý patrí medzi regióny s najvyššou mierou nezamestnanosti. Nachádza sa na východe Slovenska, ktorý je charakteristický zlou infraštruktúrou, nedostatkom podnikateľských aktivít, nepriaznivým podnikateľským prostredím, ktoré nevytvára podmienky pre príliv zahraničných investorov.

Z pohľadu zamestnanosti sú v okrese najvýznamnejšie odvetvia strojárstvo, elektrotechnický priemysel, stavebníctvo, školstvo, zdravotníctvo a v menšej miere aj poľnohospodárstvo.

Do roku 2009 zaznamenávame vcelku pozitívny trend riešenia nezamestnanosti. V roku 2009 trh práce poznačila kríza a s ňou aj likvidácia niektorých prevádzok v okrese. V rokoch 2010 a 2011 zaznamenávame rapidný nárast počtu nezamestnaných. Situácia na trhu práce sa zhoršila, pričom nevznikali nové pracovné miesta, skôr nastal pokles zamestnanosti v dôsledku krízy a rušenia niektorých prevádzok, prípadne obmedzením výroby v existujúcich prevádzkach.

Tabuľka č.6: Počet uchádzačov o zamestnanie

Rok	Počet uchádzačov
2006	6568
2007	5764
2008	6070
2009	8476
2010	9300
2011	9735

Zdroj: ÚPSVaR

Graf č. 6: Počet uchádzačov o zamestnanie

V roku 2009 len v porovnaní s rokom 2008 vzrástol počet nezamestnaných až o 39%, v roku 2011 v porovnaní s rokom 2008, to bol nárast až o 60 %. Nezamestnanosť v rokoch 2010 a 2011 bola ovplyvnená hlavne veľkou hospodárskou a ekonomickou krízou, ktorá okres zasiahla ešte vo väčšom rozsahu. Zaznamenal sa príchod pracujúcich z európskeho trhu práce, ktorí sa už aj v zahraničí, len ťažko hľadali uplatnenie, pretože kríza poznačila vlastne hospodárstvo v celej EU. Zvýšenie nezamestnanosti bolo aj dôsledkom vysokého prílivu absolventov stredných ale aj vysokých škôl..

V roku 2011 takmer polovicu uchádzačov o prácu predstavovali kvalifikovaní ľudia, ktorí do evidencie pribudli z dôvodu návratu zo zahraničného trhu práce, z organizačných zmien a z novej populácie absolventov. Ďalšiu polovicu tvorili nekvalifikovaní.

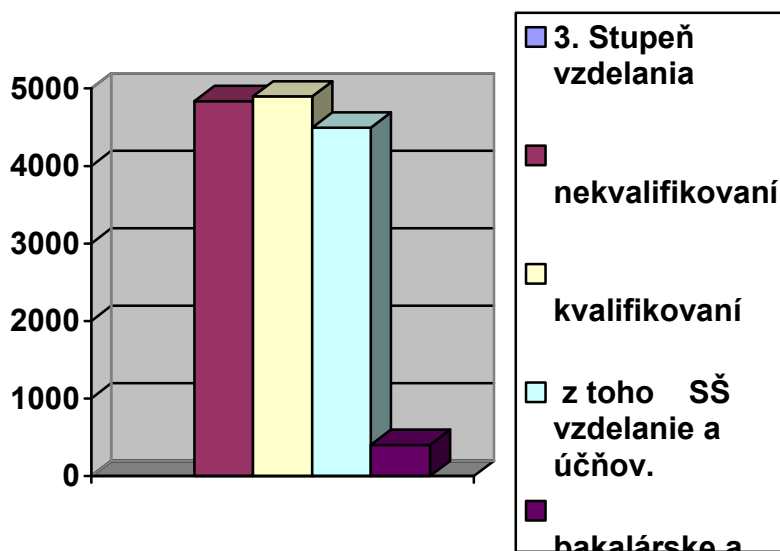
Až 55 % celkového počtu uchádzačov o zamestnanie predstavovali muži. Z pohľadu vekovej štruktúry až 61 % boli uchádzači vo veku od 25 - 49 rokov, okolo dvadsať percent boli uchádzači starší ako 50 rokov..

Tabuľka č. 7: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia, veku a vzdelania

Ukazovateľ:	Počet	Percentuálny podiel
1. Pohlavie - ženy	4403	45,23
muži	5332	54,77
2. Vek - do 24 rokov	1908	19,6
25 - 49 rokov	5919	60,80
50 a viac rokov	1908	19,6
3. Stupeň vzdelania		
nekvalifikovaní	4838	49,69
kvalifikovaní	4897	50,31
z toho SŠ vzdelanie a účňov.	4495	
bakalárske a vyššie	402	

Zdroj: UPSVaR Spišská Nová Ves

Graf č. 7: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania

Pre uchádzačov s vyšším vzdelaním nie je dostatok voľných pracovných miest v regióne, prípadne zamestnávateľa od nich vyžadujú prax a schopnosti, ktorými nedisponujú. Aj keď tunajší úrad práce pomáha pri hľadaní práce, v súčasnosti ich nedokáže umiestniť. Situáciu by výrazne zlepšil príchod zahraničného investora, prípadne dobudovanie rozostavaného priemyselného parku a preškolenie týchto nezamestnaných na potrebnú kvalifikáciu.

4.2. Faktory ovplyvňujúce vývoj nezamestnanosti v okrese

Nezamestnanosť v okrese Spišská Nová Ves v roku 2011 ovplyvnili pozitívne aj negatívne faktory.

Z pozitívnych faktorov by sme chceli spomenúť predovšetkým:

- nové výrobné kapacity u jedného z hlavných zamestnávateľov v okrese v podniku EMBRACO
- realizácia dohôd o začatí podnikania podľa paragrafu 49
- zastabilizovanie zamestnanosti v hlavných priemyselných odvetviach
- tradičné sezónne práce v lesníctve a drevárskej výrobe
- nové pracovné miesta v štátnej správe
- Medzi negatívne faktory radíme
- pokles voľných pracovných miest
- útlm odchodov do zahraničia
- hromadné prepúšťanie
- príchod absolventov vysokých a stredných škôl do evidencie
- nezáujem niektorých skupín občanov o prípravu na zaradenie do pracovného procesu

4.3. Metodika a organizácia prieskumu nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves

4.3.1. Ciele prieskumu

V okrese Spišská Nová Ves sme uskutočnili prieskum štruktúry nezamestnaných podľa rôznych kritérií. Naším cieľom bolo zistenie pomeru nezamestnaných

- podľa pohlavia
- vekovej štruktúry
- vzdelanostnej štruktúry
- rodinného stavu
- doby nezamestnanosti
- výšky príjmu,

aby sme mali predstavu v ktorých skupinách sa nachádza najväčší počet nezamestnaných a na základe toho, sme chceli analyzovať problém nezamestnanosti v okrese a zistiť, ktoré skupiny sú nezamestnanosťou najviac ohrozené. Na základe vykonaného prieskumu sme chceli navrhnúť východiská a riešenia.

4.3.2. Stanovenie hypotéz

Hypotéza č. 1: Predpokladáme, že v komunite nezamestnaných prevládajú muži

Hypotéza č.2: Predpokladáme, že medzi nezamestnanými je najviac mladých ľudí do 25 rokov a ďalšiu významnejšiu skupinu tvoria ľudia nad 50 rokov

Hypotéza č.3: Predpokladáme, že medzi nezamestnanými je väčšina s vyšším vzdelaním

Hypotéza č.4: Predpokladáme, že najväčšiu skupinu tvoria krátkodobo nezamestnaní

4.3.3. Charakteristika prieskumnej vzorky

Prieskum sme vykonávali na úrade práce v Spišskej Novej Vsi za účasti a s pomocou pracovníkov úradu. Prieskumnú vzorku tvorilo 50 respondentov, ktorí boli v evidencii úradu práce. V čase nášho prieskumu sa uskutočňovala príprava nezamestnaných na čerpanie dotácie na podporu podnikania, tak sme tento fakt využili a oslovili sme nezamestnaných s prosbou o vypísanie dotazníka.

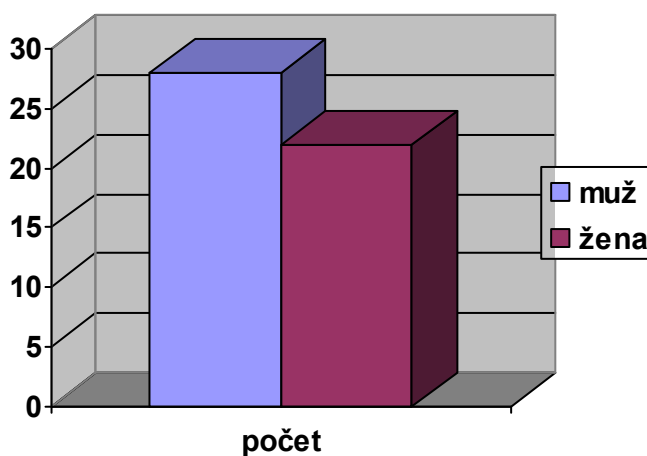
Z celkového počtu 50 respondentov, bolo 20 účastníkov prípravy a ostatných 30 boli bežní klienti úradu práce. Dotazníkové otázky vyplnili všetci respondenti. Z celkovej prieskumnej vzorky, bolo 28 mužov a 22 žien, našim zámerom bolo zistiť či strata zamestnania postihuje viac mužov alebo ženy. / vid' tabuľka č. 8/

Tabuľka č. 8 : Štruktúra nezamestnaných podľa pohlavia

Pohlavie	n	%
Muži	28	56
Ženy	22	44
Spolu	50	100

Zdroj: Vlastné pozorovania

Graf č. 8 Štruktúra nezamestnaných podľa pohlavia

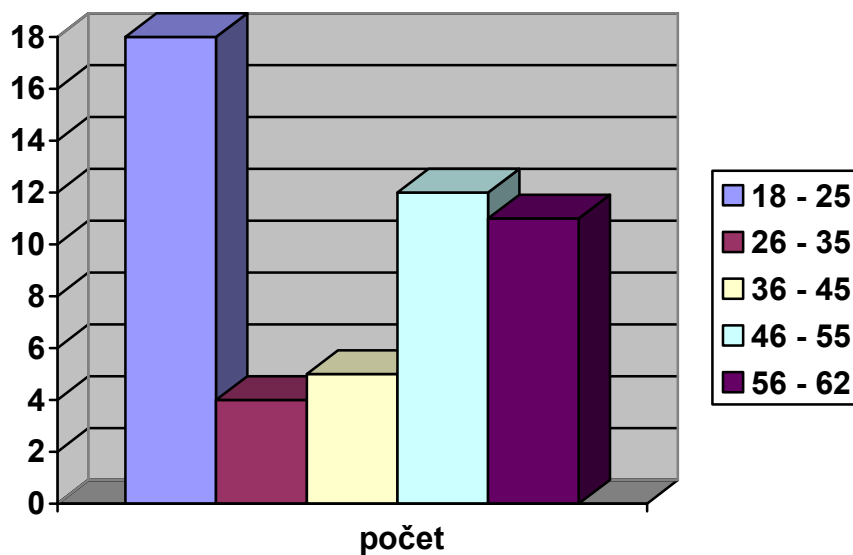

Tabuľka č. 9 Štruktúra nezamestnaných podľa vekovej štruktúry

Vek:	n	%
18 - 25	18	36
26 - 35	4	8
36 - 45	5	10
46 - 55	12	24
56 - 62	11	22
Spolu	50	100

Zdroj: Vlastné pozorovanie

Graf č. 9 Štruktúra nezamestnaných podľa vekovej štruktúry

V našej prieskumnej vzorke bolo najviac respondentov vo veku do 25 rokov, čiže väčšina z nich tvorili mladí ľudia, z celkového počtu 50 respondentov bolo 18 vo veku 18 - 25 rokov. Takmer 22 % opýtaných boli ľudia vo veku od 46 -55 rokov a zhruba 21 % vo veku nad 56 rokov. /vid' tabuľka č.9/

4.3.4 Metódy prieskumu

Pri našom prieskume sme sa rozhodli pre využitie dotazníka za účelom zistenia výsledkov. V dotazníku sme našim respondentom položili 6 otázok, na ktoré mohli odpovedať zaškrtnutím správnej odpovede.

Úvodné otázky dotazníka boli všeobecného charakteru, zamerané na pohlavnú a vzdelanostnú štruktúru respondentov. Pomohli nám zorientovať sa v prieskumnej vzorke.

Ďalšie štyri otázky sa užšie dotýkali skúmaného javu nezamestnanosti a pomohli nám zistiť štruktúru nezamestnaných podľa

- stupňa dosiahnutého vzdelania,
- podľa rodinného prostredia
- disponibilných príjmov na 1 člena domácnosti.
- dĺžky nezamestnanosti.

Pomocou matematicko - štatistickej metódy sme skúmané údaje zoradili do tabuliek a grafov, ktoré nám pomohli vyvodiť závery.

4.4. Interpretácia výsledkov prieskumu nezamestnanosti

Ako sme už v časti určenia prieskumnej vzorky spomínali najpočetnejšiu skupiny nezamestnaných tvoria mladí ľudia vo veku 18 - 25 rokov, a predstavujú ju predovšetkým absolventi stredných a vysokých škôl, ktorí si v okrese nenachádzajú uplatnenie, preto sú buď v evidencii úradov práce, alebo odchádzajú za prácou do väčších miest, alebo do zahraničia. Druhou najohrozenejšou skupinou sú nezamestnaní vo veku 40 a viac rokov. Trh práce si vyžaduje predovšetkým mladých, kvalifikovaných a flexibilných ľudí a ľudia vo vyššom veku aj keď s poznatkami z praxe si ťažko nachádzajú uplatnenie. Výsledky sme zhrnuli do tabuľky č. 9.

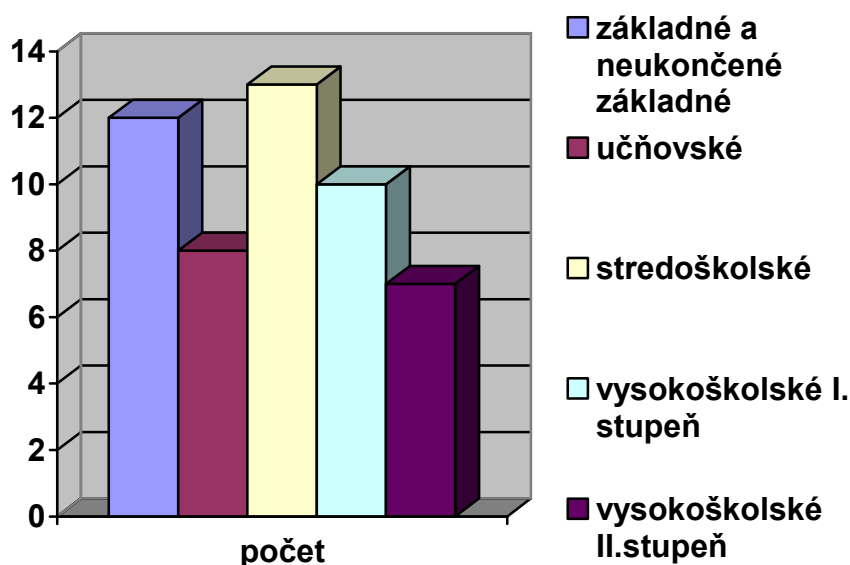
Vzdelanostná štruktúra bola predmetom tretej otázky. Odpovede všetkých respondentov sme zhrnuli do tabuľky. Takmer 25 % opýtaných tvorili nezamestnaní so základným a neukončeným základným vzdelaním. Z našich respondentov až 34 % malo vysokoškolské vzdelanie I. alebo II. stupňa.

Tabuľka č. 10: Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania

Otázka č. 3: Aké je Vaše najvyššie dosiahnuté vzdelanie		
Typ vzdelania	n	%
základné a neukončené základné	12	24
učňovské	8	16
stredoškolské	13	26
vysokoškolské I. stupeň	10	20
vysokoškolské II.stupeň	7	14
Spolu	50	100

Zdroj: Vlastné pozorovanie

Graf č. 10 Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania

Cieľom tejto otázky bolo zistenie vzdelanostnej štruktúry skúmanej vzorky nezamestnaných. Zistili sme, že medzi nezamestnanými prevládajú absolventi stredných a vysokých škôl, ktorí si svoje prvé zamestnanie hľadajú len veľmi ťažko. Nedokážu splniť podmienku praxe, ktorú prakticky nemali kedy a kde nadobudnúť. Ďalšou postihnutou skupinou sú ľudia so základným vzdelaním. Z našej

vzorky tvorili až 24%. Trh práce neponúka dostatok pracovných príležitostí pre týchto ľudí. V ponuke sú prevažne zamestnania kde sa vyžaduje aspoň učňovské vzdelanie. Rozpadom poľnohospodárstva a útlmom stavebného priemyslu došlo k rapídному úbytku týchto pracovných miest.

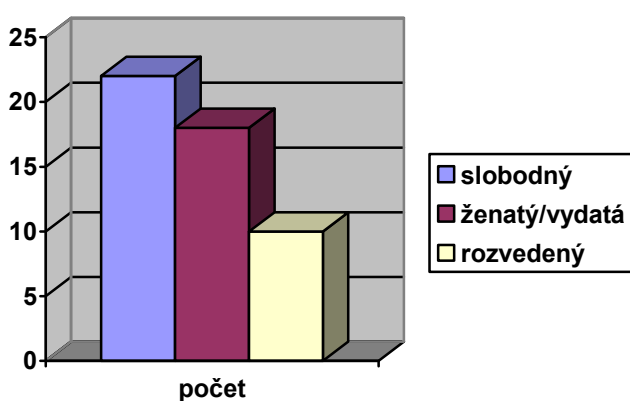
Štvrtá otázka mala za cieľ zistiť rodinný stav respondentov. Výsledky prieskumu prezentujeme v ďalšej tabuľke č. 11

Tabuľka č 11: Štruktúra nezamestnaných podľa rodinného stavu

Otázka č. 4: Aký je Váš rodinný stav		
Rodinný stav:	n	%
slobodný	22	44
ženatý/vydatá	18	36
rozvedený	10	20
Spolu	50	100

Zdroj: Vlastné pozorovanie

Graf č. 11 Štruktúra nezamestnaných podľa rodinného stavu

Prevažnú časť respondentov až 44 % predstavujú slobodní jedinci, medzi nezamestnanými bola prevažná časť absolventov, ktorí si ešte nezaložili rodiny. Druhú najpočetnejšiu skupinu tvorili živielia rodín, z celkového počtu nezamestnaných predstavovali až 36%.

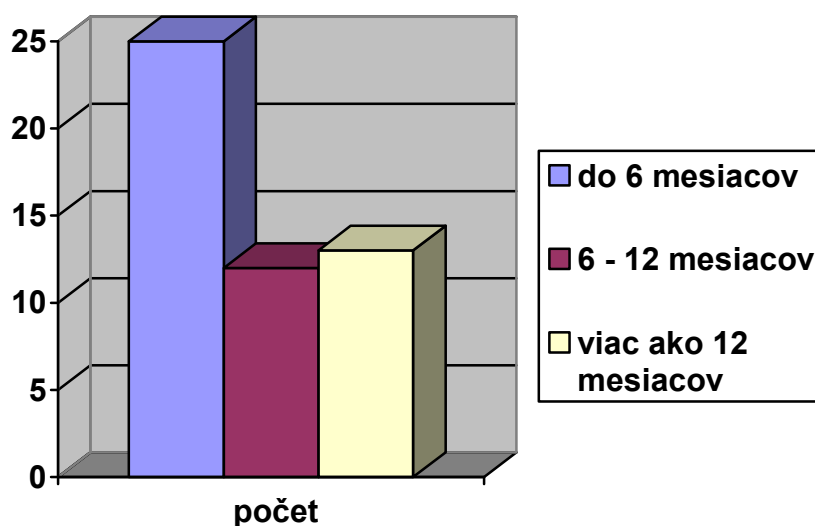
V piatej otázke sme skúmali štruktúru našich respondentov, podľa doby nezamestnanosti v mesiacoch a výsledky sme zhrnuli v tabuľke č 5.

Tabuľka č. 12: Štruktúra nezamestnaných podľa doby evidencie

Otázka č. 5 Ako dlho ste nezamestnaný		
Doba nezamestnanosti	n	%
do 6 mesiacov	25	50
6 - 12 mesiacov	12	24
viac ako 12 mesiacov	13	26
Spolu	50	100

Zdroj: Vlastné pozorovanie

Graf č. 12 Štruktúra nezamestnaných podľa doby evidencie

Až 25 % opýtaných tvorili nezamestnaní, ktorí boli nezamestnaní viac ako 12 mesiacov, dlhodobá nezamestnanosť je významným faktorom, ktorý ovplyvňuje život jedinca.

Nezriedka so sebou prináša dôsledky ako je ohrozenie chudobou, ale časté sú aj následky na psychike človeka, s ktorými sa už následne len ťažko vyrovnáva. 50 % nezamestnaných bolo v evidencii do 6 mesiacov, prevažnú časť predstavovali práve absolventi a pracovníci zo zrušených prevádzok.

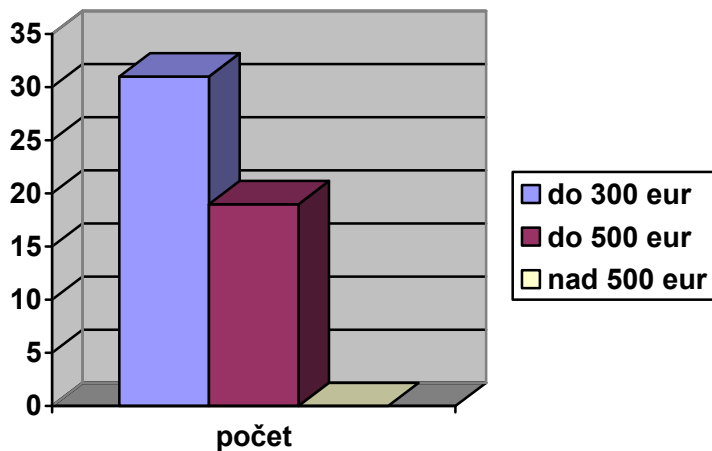
Šiesta otázka mala za účel zistiť aký príjem pripadal na jedného člena rodiny v našom prieskumnom súbore. Výsledky sú v tabuľke č. 6

Tabuľka č.13: Štruktúra nezamestnaných podľa príjmu na jedného člena rodiny

Otázka č. 6 Aký je Váš príjem na jedného člena rodiny		
Príjem na člena rodiny	n	%
do 300 eur	31	62
do 500 eur	19	38
nad 500 eur	0	0
Spolu	50	100

Zdroj. Vlastné pozorovanie

Graf č. 13: Štruktúra nezamestnaných podľa príjmu na jedného člena rodiny

Až 62 % opýtaných disponovali príjmom do 300 eur na jedného člena rodiny. Situácia na východe Slovenska je predsa len iná ako v Bratislave a okolí, ľudia majú zdrojov na živobytie podstatne menej, aj napriek tomu si však dokážu poradiť. Z uvedených výsledkov však vyplýva, že v podstate viac ako polovica respondentov je ohrozená chudobou.

4.5. Výsledky prieskumu a závery

Cieľom nášho prieskumu nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves, bolo zistenie aké skupiny obyvateľstva sú najviac ohrozené, aké by boli možné riešenia, prípadne návrhy na vylepšenie situácie so zamestnanosťou v okrese.

Keďže sa prieskum vykonával na vzorke náhodne vybraných respondentov a nezahŕňa celkový rozsah súboru nezamestnaných dá sa považovať za reprezentatívny.

Aj napriek tomu možno povedať, že vcelku kopíruje štruktúru nezamestnanosti v okrese podľa dostupných štatistík.

Dotazníkový prieskum, sme ešte doplnili o osobné rozhovory s nezamestnanými, aby sme mali lepšiu predstavu o ich názore na problém nezamestnanosti a možné riešenia. V osobných rozhovoroch sme im položili otázky typu, čo by im pomohlo vyriešiť ich situáciu a kde by očakávali väčšiu pomoc a podporu.

Prieskumom nezamestnaných podľa pohlavia sa nám potvrdila **hypotéza č. 1**, že **medzi nezamestnanými prevládajú muži**. V skutočnosti až 56 % respondentov tvorili respondenti mužského pohlavia, pričom na všetky otázky dotazníka odpovedali prakticky všetci respondenti.

Výsledky prieskumu nám potvrdili aj **druhú hypotézu, že medzi nezamestnanými sú predovšetkým mladí ľudia**. Možno povedať, že až 36 % respondentov je vo veku do 25 rokov, čo naznačuje, že túto skupiny predstavujú predovšetkým absolventi škôl a mladí ľudia, ktorí po ukončení školy ešte neboli zamestnaní. Je tragédiou, že títo ľudia v okrese vôbec nenachádzajú uplatnenie. Trh práce buď nedisponuje voľnými pracovnými miestami, ktoré by im mohol ponúknuť, problémom býva aj prax, ktorú budúci zamestnávateľia vyžadujú a absolventi ju zákonite nemajú. Uplatnenie osôb so základným vzdelaním alebo neukončeným základným vzdelaním je taktiež obtiažne. Okres Spišská Nová Ves bol charakteristický v období pred rokom 1989 pomerne rozvinutým poľnohospodárstvom, veď poľnohospodárske družstvá boli takmer v každej dedine, teraz nám tieto pracovné miesta chýbajú. Východ Slovenska bol pasovaný za zemiakársku oblasť v poľnohospodárstve pracovalo až 80 percent ekonomicky aktívneho obyvateľstva na vidieku. Dnes sú títo ľudia väčšinou klientmi

úradu práce a prácu si hľadajú len veľmi ťažko. Problém je to hlavne pre staršiu generáciu, ktorá už nie je v takom rozsahu schopná rekvalifikácie ako mladí ľudia.

Tretia hypotéza, že medzi nezamestnanými je vysoký počet ľudí s vyšším vzdelaním sa nám taktiež potvrdila. Z celkového počtu 50 respondentov bolo až 17 s vysokoškolským vzdelaním I. a II. stupňa a ďalších 13 respondentov bolo so stredoškolským vzdelaním. Mladí a kvalifikovaní ľudia odchádzajú za prácou do zahraničia, alebo do iných regiónov, lebo tu si nenachádzajú uplatnenie. Nie je zriedkavosťou, že mladí kvalifikovaní ľudia na východe Slovenska pracujú v pozíciách kde svoje vzdelanie vôbec nevyužívajú.

Štvrtá hypotéza, že najväčšiu skupinu tvoria krátkodobo nezamestnaní sa nám potvrdila, pretože až polovicu našich respondentov predstavovali ľudia, ktorí boli v evidencii do 6 mesiacov. Tento fakt naznačuje aj to, že medzi našimi respondentmi bola väčšina absolventov, alebo nezamestnaných, ktorí prišli o prácu v dôsledku hromadného prepúšťania.

4.6. Odporúčania pre prax

Aj na základe rozhovorov s našimi respondentmi sme dospeli k záverom, že ľudia očakávajú riešenia od vlády. Cieľom by malo byť dobudovanie infraštruktúry v našom okrese a v jeho okolí, podpora súkromného podnikania, ale aj vytváranie lepších podnikateľských podmienok pre zahraničných investorov. Spoločne sme sa zhodli na tom, že Spiš a okolie sú známe svojimi prírodnými krásami, v jeho okolí sa nachádzajú Vysoké Tatry, Slovenský raj. Rozvoj a podpora cestovného ruchu by bola jedna z ciest, aspoň pre malých ľudí. Väčšina z nich si vie predstaviť využitie daností okresu preto, aby sa vytvorili pracovné miesta a mladí mohli súkromne podnikat' v oblasti poskytovania ubytovacích a stravovacích služieb. V rámci týchto aktivít by bolo reálne využitie prostriedkov z Európskych fondov na podporu malého a stredného podnikania.

Veľkým problémom regiónu je rómska komunita, ktorá predstavuje veľkú časť ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Ich špecifikom je, že si väčšinou prácu vôbec nehľadajú a niektorí sú takmer celý život odkázaní na pomoc od štátu. Vyplácanie dávok bez toho, aby boli nejako zainteresovaní na tom, aby ich dostali, situácii vôbec nepomáha a v našom okrese je rómska nezamestnanosť veľkým problémom. Riešenie rómskej otázky, je už ale dlhodobý problém a žiadna z doterajších vlád ho nevyriešila. Preto ak chceme riešiť nezamestnanosť v okrese musia to byť riešenia komplexné, ktoré zahrnú aj opatrenia na zvýšenie zamestnanosti rómov.

Okres Spišská Nová Ves disponuje pracovnými miestami v strojárskom a elektrotechnickom odvetví, tie ale požadujú predovšetkým kvalifikovaných pracovníkov. Situácii by pomohlo preškoloňovanie a rekvalifikácia jedincov so základným vzdelaním, čím by sa otvorili pracovné možnosti aj pre túto kategóriu nezamestnaných.

Naším cieľom nie je aby mladí kvalifikovaní ľudia z okresu odchádzali za prácou. To spôsobuje len ďalšie zaostávanie za rozvinutejšími oblasťami Slovenska. Práve naopak snahou je vytvorenie priestoru na realizáciu aj tejto skupiny nezamestnaných, tak aby mladí ostávali doma a pomáhali v rozvoji okresu.

ZÁVER

Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku je hlavne v tomto predvolebnom období problém, ktorý sa skloňuje takmer vo všetkých pádoch. Každá kandidujúca volebná strana má návrh na jeho riešenie.

Riešenie je viacero, žiadne z nich však nerieši nezamestnanosť plošne na celom Slovensku. Každéj oblasti, každému regiónu je potrebné venovať špeciálnu pozornosť a zohľadniť všetky špecifiká prislúchajúce k nemu.

Problémy, ktoré odkryla práve prebiehajúca hospodárska, politikcká a ekonomická kríza predznačujú cesty riešenia problémov s nezamestnanosťou. Možno práve nastal čas nespoľiehať sa na zahraničných investorov ale riešiť nezamestnanosť podporou aktivít domácich podnikateľov a sprísniť kontrolu čerpania prostriedkov na podnikanie tak, aby sme sa počase nedozvedali o tom, že väčšina prostriedkov určená na podporu podnikania končí v rukách podvodníkov. V minulosti sa väčšina prostriedkov investovala do podpory zahraničných podnikateľov na podporu novovytvorených pracovných miest. Tieto prostriedky sa mnohokrát nevyužili efektívne a zahraniční investori svoje prevádzky po ukončení obdobia oslobodenia zatvorili a zamestnancov prepustili.

V súvislosti s riešením nezamestnanosti je potrebné zohľadniť aj fakt, že jediným prírodným bohatstvom našej krajiny sú lesy. Vytvorenie pracovných miest v drevospracujúcom priemysle a obmedzenie vývozu drevnej hmoty by bolo taktiež jedno z možných riešení. Tu je však nutné pripomenúť, že v tomto prípade je potrebný zásah štátu na to, aby obmedzil vývoz prvotnej suroviny do zahraničia a zabezpečil prístup k drevnej hmote pre domácich spracovateľov. Ideálnym riešením by bolo doviest' spracovanie drevnej hmoty až do úplnej finalizácie a obmedzenie dovozu lacných nekvalitných výrobkov z cudziny.

V neposlednom rade je potrebné zvýšenú pozornosť venovať rozvoju poľnohospodárstva. Poľnohospodárstvo na Slovensku mávalo tradíciu a poskytovalo pracovné príležitosti pre ľudí s nižším vzdelaním. Postupný úpadok poľnohospodárstva zapríčinil stratu týchto pracovných miest a ľudia, ktorí predtým v poľnohospodárstve pracovali si nedokážu uplatnenie nájsť. Dovážané poľnohospodárske produkty, ktorým naše výrobky nemohli cenovo konkurovať postupne vytlačili z trhu naše produkty. Problému poľnohospodárskej prvovýroby a

spracovateľskej výroby je potrebné venovať pozornosť a aj týmto spôsobom riešiť nezamestnanosť. Riešenie tohoto problému by zabezpečilo aj našu sebestačnosť vo výrobe potravín a čiastočne riešilo zamestnanosť mimo priemyselných oblastí Slovenska.

Nezamestnanosť je potrebné chápať komplexne aj so súvisiacimi javmi, ktoré so sebou prináša, preto jej vyriešenie by malo byť prioritou a malo by zahŕňať celý súbor opatrení, ktoré by pomohli k vyriešeniu tohoto problému. Veríme, že poznatky z našej bakalárskej práce prispievajú k zmapovaniu situácie s nezamestnanosťou a aspoň v základných rysoch naznačia možnosti riešenia nezamestnanosti a chudoby na Slovensku.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY:

- BUCHTOVÁ, B. 2002 Nezamestnanosť psychologický, ekonomický a sociálny problém, Bratislava. Grada, 2002, ISBN 80-247-9006
- BATTHYÁNY, K. 2010 z ang. Originálu preložil Rudolf Pěvrátíl Právo nežít v chudobě: chudoba jako porušování lidských práv 1.vyd. Praha : Filosofia 2010 ISBN 978-80-7007-321-6
- GERBERY D., LESAY I., ŠKOBLA D , Kniha o chudobe, Cepa 2007, ISBN 978-80-968918-9-4
- MAREŠ P, Nezaměstnanosť jako sociální problém, Sociologické nakladatelství Praha, 2002, ISBN 80-86429-08-3
- SCHRAGEOVÁ M., Nezamestnanosť v psychologických súvislostiach, Nové Zámky, Psychogrof 2011 ISBN 978-80-89322-08141
- KORIM V., Dejiny Rómov, Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, ISBN 80-8083-226-9
- URANOVÁ M., Sociálno – ekonomické súvislosti nezamestnanosti, 1.vyd. Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bella 2005 Edícia: Stúdia Economica ISBN – 13 978-80-8083- 057 -1
- Chudoba – spoločenský problém súčasnosti: zborník príspevkov z vedeckej onferencie s medzinárodnou účasťou 22. – 23. október Prešov 2010
- Anna Bérečová- Miron Šranka – Bratislav – VŠ zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, 2010, ISBN 978-80-89464 – 07 /CD – ROM/
- Slovenská republika. Štúdia o životnej úrovni, zamestnanosti a trhu práce, Dokument svetovej banky, Slovenská spoločnosť pre zahraničnú politiku 2001, ISBN 80-968155-4-7
- Elektronické zdroje**
- [Http:// www.cas.sk/clanok/208082/pravda o chudobe na Slovensku](http://www.cas.sk/clanok/208082/pravda_o_chudobe_na_Slovensku)
- [http://spravy.pravda.sk/sk_domace 12.2.2012](http://spravy.pravda.sk/sk_domace_12.2.2012)
- [http://portal statistics.sk/](http://portal.statistics.sk/)
- [http:// slovensko.infoweby.sk/obyvatelstvo/nezamestnost](http://slovensko.infoweby.sk/obyvatelstvo/nezamestnost)
- http://sk.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%A1_str%C3%A1nka

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Zoznam tabuliek:

Tabuľka č. 1: Porovnanie miery nezamestnanosti v SR v percentách podľa krajov.....	17
Tabuľka č. 2: Počet nezamestnaných a miera nezamestnanosti na Slovensku v rokoch 2000- 2010.....	19
Tabuľka č.3: Porovnanie podľa krajov- koľko eur má na mesiac 1 člen domácnosti.....	24
Tabuľka č.4: Ohrozenie chudobou v % podľa počtu detí v domácnosti.....	26
Tabuľka č.5: Ohrozenie chudobou podľa veku.....	27
Tabuľka č.6: Počet uchádzačov o zamestnanie.....	30
Tabuľka č.7: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa pohlavia, veku a vzdelania.....	32
Tabuľka č.8: Štruktúra respondentov podľa pohlavia.....	35
Tabuľka č.9: Nezamestnaní podľa vekovej štruktúry.....	36
Tabuľka č.10: Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania.....	38
Tabuľka č.11: Štruktúra nezamestnaných podľa rodinného stavu.....	39
Tabuľka č.12: Štruktúra nezamestnaných podľa doby evidencie.....	40
Tabuľka č.13: Štruktúra nezamestnaných podľa príjmu na 1 člena rodiny.....	41

Zoznam grafov:

Graf č.1: Porovnanie miery nezamestnanosti v SR v percentách podľa krajov.....	17
Graf č.2: Miera nezamestnanosti v SR v rokoch 2000- 2010.....	19
Graf č.3: Porovnanie podľa krajov – koľko eur má na mesiac 1 člen domácnosti.....	24
Graf č.4: Ohrozenie chudobou v % podľa počtu detí v domácnosti.....	26
Graf č.5: Ohrozenie chudobou podľa veku.....	27
Graf č.6: Počet uchádzačov o zamestnanie	31
Graf č.7: Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa vzdelania.....	32
Graf č.8: Štruktúra respondentov podľa pohlavia.....	35
Graf č.9: Nezamestnaní podľa vekovej štruktúry.....	36
Graf č.10: Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania.....	38
Graf č.11: Štruktúra nezamestnaných podľa rodinného stavu.....	39
Graf č.12: Štruktúra nezamestnaných podľa doby evidencie.....	40
Graf č.13: Štruktúra nezamestnaných podľa príjmu na 1 člena rodiny.....	41

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. I. – Dotazník	51
---------------------------------------	-----------

Príloha I. Dotazník

DOTAZNÍK

Vážení respondenti,
tento dotazník je súčasťou mojej bakalárskej práce na tému: Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku. Chcem Vás poprosiť o vyplnenie nasledujúceho dotazníka o prieskume nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves. Pri otázkach je potrebné zaškrtnúť jednu z možností. Všetky údaje sú anonymné a budú použité výlučne pre účely bakalárskej práce.

1. Pohlavie:

- muž
- žena

2. Vek:

- 18 - 25
- 26 - 35
- 36 - 45
- 46 - 55
- 56 - 62

3. Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

- základné a neukončené základné
- učňovské
- stredoškolské
- vysokoškolské I. stupeň

vysokoškolské II. stupeň

4. Rodinný stav:

slobodný

ženatý/vydatá

rozvedený

5. Ako dlho ste nezamestnaný:

do 6 mesiacov

6 - 12 mesiacov

viac ako 12 mesiacov

6. Aký je Váš príjem na 1 člena rodiny:

do 300 eur

do 500 eur

nad 500 eur

Bibliografické údaje:

Meno autora: Lukáš Sax

Odbor: Manažerská studia – řízení lidských zdrojů

Forma štúdia: kombinované

Názov práce : Nezamestnanosť a chudoba na Slovensku

Rok: 2012

Počet strán: 53

Celkový počet strán príloh: 2

Počet titulov českej literatúry a prameňov: 2

Počet titulov zahraničnej literatúry a prameňov: 7

Počet internetových zdrojov: 4

Vedúci práce : PhDr. Jana Urbanovský